

Qaçqın və məcburi köçkünlər dövlət qayğısı ilə əhatə olunublar

Prezident İlham Əliyev: "Köçkünlərin problemlərinin həlli ümumxalq məsələsi olmalıdır"

Ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı iki yüz ildir ki, həyata keçirdiyi soyqırımı və cinayət əməllərinin davamı olaraq, 1988-ci ildən başlayaraq, havadarlarının hərbi-siyasi dəstəyi ilə Azərbaycanın minlərlə yaşayış məskəni işğal edilərək dağıdılmış, yüz minlərlə insan ev-əşiyindən didərgin düşmüşdür. Müstəqiliyimizin ilk illərində yaşadığımız bu ağrını-acını bu gün də yaşamaqdayıq. Ancaq təssəlli yalnız ondan ibarətdir ki, artıq qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial-məişət problemləri, qayğıları dövlətimizin diqqət və qayğısı hesabına tədricən aradan qaldırılır. Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə QAYIDIŞI-nın ilk mərhələsində gördüyü xeyirli, gərəklili işlərin başlıca ana xəttini işğal olunmuş ərazilərdən qaçqın və məcburi köçkün düşən insanların mənzil-məişət şəraitlərinin yaxşılaşdırılması, sosial təminatlarının həll edilməsi oldu.

Qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, onların məskunlaşma səviyyəsinin yaxşılaşdırılması məqsədilə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Sədriyi ilə 1998-ci il iyunun 27-də Ümumrespublika Müşavirəsi keçirildi. "İşğal olunmuş bütün rayonlardan didərgin düşmüş, indi qaçqın vəziyyətində, köçkün vəziyyətində yaşayan vətəndaşların problemləri bizim üçün və şəxsən mənim üçün bir nömrəli problemdir" deyən Ulu Öndər elə həmin il Biləsuvar rayonu ərazisindəki çadır düşərgələrinə səfər etdi. Bununla da, məcburi köçkünlərin sosial problemlərinin, onların həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması məqsədilə dövlət tərəfindən əməli işlərə, çadır düşərgələrinin ləğvinə başlandı.

Qaçqın və məcburi köçkünlər rahat, hər cür şəraiti olan mənzillərlə təmin olunublar

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin 1993-2003-cü illərdə münafiqşinin aradan qaldırılması istiqamətindəki fəaliyyəti, qaçqın və məcburi köçkünlərə xüsusi qayğısı, çadır düşərgələrinin ləğvi ilə əlaqədar verdiyi qərarlar sonrakı işlər üçün təməl olub. Məhz əsas qoyulan bu siyasətin nəticəsi olaraq, bu gün demək olar ki, bir dənə də olsun çadır şəhərciyi qalmayıb. Qaçqın və məcburi köçkünlər, rahat, hər cür şəraiti olan mənzillərlə təmin olunublar. Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin ən layiqli siyasi varisi Cənab İlham Əliyev 2003-cü ildə ölkə Prezidenti seçildikdən sonra bu işlər, yeni dövrün tələblərinə uyğun olaraq, ardıcıl və məqsədyönlü şəkildə davam etdirildi. Ötən müddətdə Azərbaycanın dinamik, sosial-iqtisadi inkişafı qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial problemlərinin həllinə əlverişli şərait yaradıb, onların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, məşğulluğunun artırılması istiqamətində görülən işlərin miqyası daha da genişləndi. Dövlətimizin başçısının 2004-cü il 1 iyul tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilən "Qaçqınların və məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğunun artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nın və sonradan həmin sənədə 2007-ci il 31 oktyabr, 2011-ci il 21 fevral tarixli sərəncamlarla təsdiqlənən əlavələrin icrası uğurla reallaşdırılıb. Azərbaycan bu gün dünyadakı qaçqın probleminin həlli ilə bağlı görülən işlərə töhfə vermək, müxtəlif ölkələrdən res-

publikamıza gələn qaçqınları himayə etmək imkanına malikdir və bundan geniş istifadə edir. Bakının Kürdəxanı qəsəbəsində məcburi köçkün ailələri üçün salınan yaşayış kompleksinin istifadəyə verilməsi mərasimində çıxış edən dövlətimizin başçısı bildirdi ki, paytaxt ərazisindəki yataqxanalarda və digər inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşan 810 məcburi köçkün ailəsi üçün Prezidentin 2011-ci ildə imzaladığı Sərəncama əsasən, çoxmərtəbəli binalardan ibarət yeni yaşayış məhəlləsinin tikilməsi nəzərdə tutulub. Məhəllənin salınması üçün 15 hektar torpaq sahəsi ayrılıb. Keçən ilin mart ayında başlanan tikinti işləri yüksək keyfiyyətlə sona çatdırılıb. Layihə üzrə doqquzmərtəbəli 15 bina tikilib. Bu, ölkə üzrə məcburi köçkünlər üçün salınan sayca 103-cü müasir yaşayış kompleksidir. Qaçqın və məcburi köçkünlər üçün indiyədək, ümumilikdə 3,2 milyon kvadratmetr yaşayış sahəsi olan 97 müasir qəsəbə və çoxmərtəbəli binalardan ibarət yaşayış kompleksləri salınıb, 53 min ailənin və ya 265 min nəfər qaçqın və məcburi köçkünün mənzil-məişət şəraiti yaxşılaşdırılıb. 2016-cı il aprel zəfəri ilə işğaldan azad edilən Çocuq Mərcanlıda və Şıxarx qəsəbələrində bütün sosial-texniki infrastrukturunu ilə birlikdə 1170 məcburi köçkün ailəsi üçün mənzil inşa edilmiş və açılışında Prezident İlham Əliyev də iştirak etmişdir. Bütün bunlar, onu göstərir ki, məcburi köçkünlərin problemləri daim diqqət

mərkəzindədir. Digər tərəfdən isə, onu göstərir ki, işğaldan azad edilmiş torpaqlarda Azərbaycan yeni həyat qurur, yeni ictimai binalar, yaşayış binaları, qəsəbələr salınır və minlərlə köçkün bu torpaqlara qayıdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 2019-cu il oktyabrın 18-də Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayevi qəbul edərkən bildirdi ki, məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli istiqamətində bu il də çox böyük işlər nəzərdə tutulur. Bu işlərin bir hissəsi artıq görülüb: "Bu yaxınlarda "Qobu Park-2" yaşayış kompleksinin açılışını qeyd etdik. Bu kompleksdə 1300 qaçqın ailəsi yerləşəcək. Kompleksin açılışında gördüm ki, ən yüksək standartlar tətbiq olunur. Çox gözəl, rahat evlər, gözəl ictimai zonalar, məktəb, uşaq bağçası, supermarket, tibb məntəqəsi, yeni yaşayış üçün bütün şərait yaradılıb. Sevindirici hal ondan ibarətdir ki, "Qobu-1" və "Qobu-2" komplekslərinin tikintisi sırf özəl sektor tərəfindən tə-

min edildi. Hazırda tikilməkdə olan "Qobu-3" də özəl sektorun vəsaiti hesabına inşa edilir. Beləliklə, təqribən 4 minə yaxın köçkün ailəsi Qobu qəsəbəsində ən müasir standartlara cavab verən mənzillərlə təmin ediləcəkdir". Prezident İlham Əliyev onu da bildirdi ki, köçkünlərin problemlərinin həlli ümumxalq məsələsi olmalıdır: "Düzdür, əsas yükü dövlət öz üzərinə götürüb. Bu günə qədər yüzdən çox şəhərciyin tikintisi dövlət hesabına təmin edilmişdir. Ümumiyyətlə, köçkünlərin problemlərinin həlli, müavinətlərin verilməsi, evlərin tikilməsi üçün 7 milyard manatdan çox vəsait xərclənib. Bu il məcburi köçkünlərin müavinətləri 50 faiz artırıldı. Bu, bir daha onu göstərir ki, dövlət bu kateqoriyadan olan insanlara daim öz yardımını edir".

Nəcib və xeyirxah əməl sahibi

Qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial-məişət problemlərinin həllində Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə həyata keçirilən tədbirlər bu kateqoriyadan olan insanlarda məmnunluq yaradan nüanslardandır. Belə ki, Mehriban xanım Əliyevanın 2017-ci ilin martında məcburi köçkünlərin sosial problemlərinə həsr edilən müşavirədə müvafiq qurumlar qarşısında konkret vəzifələr qoyub, bu kateqoriyadan olan insanların çətinliklərinin aradan qaldırılması barədə müva-

fiq tapşırıq və göstərişlərdən sonra bu istiqamətdə mühüm dəyişikliklər baş verdi. Məsələn, Qaradağ rayonunda 1026 məcburi köçkün ailəsi üçün yaşayış kompleksinin inşası, Abşeronun Masazır, Mehdiabad, Sabunçunun Ramana qəsəbələrində 470 mənzil məcburi köçkünlərə təqdim edilməsi, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən alınan 465 mənzilə Binəqədi rayonunda yerləşən Təcili Tibbi Yardım Stansiyasının yarımçıq binasından məcburi köçkün ailələrinin köçürülməsi, habelə, Sumqayıtda 1005 məcburi köçkün ailəsinin yeni tikilən yaşayış binalarından mənzillə təmin olunması onlara göstərilən qayğı və diqqətin bariz ifadəsidir. 2019-cu il aprelin 26-da Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Nəsimi rayonunda Tibb Universitetinin 4 sayılı yataqxanasında və Qaradağ rayonunda salınan "Qobu Park" yaşayış kompleksində məskunlaşan məcburi köçkünlərlə görüşüb, onların problemləri, yaşayış şəraiti ilə tanış olub. Görüş zamanı sakinlərin arzu və istəklərini, dinləyən Birinci vitse-prezident onları narahat edən məsələlərin qısa zamanda həll olunması üçün müvafiq tapşırıqlar verdi. Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu da qaçqın və məcburi köçkünlərin üzvləşdikləri çoxsaylı problemlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına və onların həllinə diqqətlə yanaşır, Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılan "Azərbaycan" portalı, bu baxımdan, mühüm önəm daşıyır. Portalda Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafiqşindən, Xocalı soyqırımından bəhs edən məlumatların yerləşdirilməsi dünya ictimaiyyətinin erməni vəhşilikləri ilə yaxından tanış olmasına şərait yaradır. Azərbaycanın baş nazirinin müavini Əli Əhmədov məcburi köçkünlərin daimi sığınmalarının aradan qaldırılması üçün daim zəruri addımların atıldığını bildirir: "Amma onların mənəvi sıxıntısı var. Bu da, həmin insanların doğma torpaqlarının erməni işğalı altında olmasındadır. Prezident İlham Əliyev Soçidə "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunda çıxışı zamanı "Qarabağ Azərbaycanıdır!" bəyanatını səsləndirməsi həm ermənilərə və onlara havadarlıq edənlərə ciddi mesajdır. Bu, o deməkdir ki, Azərbaycan xalqı səfərbər olunub, öz torpaqları işğaldan azad etməyə qadirdir. Prezidentimizin siyasəti bundan ibarətdir ki, münafiqşinin həlli ilə bağlı danışıqlar prosesi davam edirsə, problemin sülh yolu ilə həlli imkanları tükənməyib, bu imkandan sona qədər yaranmaq lazımdır. Əgər sülh danışıqları nəticə verməyəcəksə, biz ordumuzun gücü ilə ədalət və ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik. Azərbaycan vətəndaşları Prezidentimizin bu mövqeyini dəstəkləyir".

Bir sözlə, Ermənistanın işğalçılıq siyasəti nəticəsində doğma yurdlarından didərgin düşən insanların mənzil-məişət və sosial qayğılarının aradan qaldırılması istiqamətində son illər əhəmiyyətli tədbirlər görülür. Bu isə, bir daha təsdiq edir ki, qaçqın və məcburi köçkünlər, digər kateqoriyadan olan insanlar kimi yüksək dövlət qayğısı ilə əhatə olunublar.

Mahirə Cəfərova

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münafiqbetilə keçirdiyi fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsi üçün